

CONSTITUIREA SINDICATELOR - BAZA DREPTULUI CONSTITUȚIONAL DE ASOCIERE

Nicolae ROMANDAȘ,
doctor on drept, conferențiar universitar

SUMMARY

According to the Law on Syndicates (No.1129-XIV/2000), Trade Unions are defined as social organizations formed on benevolent principles of entities united by common interests, including the ones that deal with their activity and which are constituted in the aim of defending the professional, economic, labour and social collective and individual rights and interests. The present article reveals the fact that according to the legislation in force different categories of people can form a syndicate. Employees, public functionaries, free lance professionals (lawyers, notaries) etc can be among these. Neither the Code on Labour of January 28, 2003, nor the Law on Syndicates restricts the citizens' rights to associate in trade unions.

Prin Legea sindicatelor (nr. 1129-XIV/2000)¹, sindicatele sunt definite ca organizații obștești din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor.

Se impune o importantă precizare, potrivit căreia, interesele salariaților

unității în cadrul parteneriatului social pot fi reprezentate și de reprezentanții aleși ai acestora. Reieșind din prevederile art. 21 alin. 2 din Codul muncii al Republicii Moldova (în continuare – CM al RM)², reprezentanții salariaților constituie o alternativă a sindicatelor, ei putând acționa doar în lipsa acestora. Coexistența lor este exclusă.

Existența reprezentanților salariaților nu este obligatorie. Legea instituie doar o posibilitate și nu o obligație pentru salariați de a-și alege reprezentanții.

Omputernicirile reprezentanților aleși ai salariaților, modul de exercitare a acestora, precum și durata și limitele mandatului lor, se stabilesc de adunarea generală (conferința) a salariaților (art. 21 alin. 1 din CM al RM). Comentând acest text normativ, considerăm că legiuitorul trebuie să reflecte orientativ cele mai importante atribuții ale reprezentanților aleși ai salariaților.

On urma examinării Legii RM nr. 1129-XIV/2000, conchidem că principiile care stau la baza organizării și funcționării sindicatelor ar putea fi sintetizate astfel:

- sindicatele se constituie on mod benevol on baza dreptului constituțional de asociere, nimeni neputond fi constrons să facă parte sau nu dintr-un sindicat, ori să se retragă sau nu dintr-un asemenea sindicat. Acest principiu cunoaște și o anumită concretizare. Reieșind din prevederile art. 6 alin. 2-3 al Legii Republicii Moldova nr. 1129-XIV/2000, se interzice:

- a condiționa angajarea la lucru, avansarea on serviciu, precum și concedierea persoanei din cauza apartenenței la un anumit sindicat, din cauza onscrierii sau ieșirii din sindicat;

- a influența persoanele prin amenințare sau mituire, prin promisiuni (de a ombunătăți condițiile de muncă, de serviciu, de studii etc.), on scopul de a le obliga să renunțe la onscrierea on sindicat, să iasă dintr-un sindicat și să se onscrie on alt sindicat, să dizolve de sine stătător sindicatul sau prin alte acțiuni ilegale.

Sindicatele, on activitatea lor, sont independente față de autoritățile publice de toate nivelurile, față de partidele politice, față de asociațiile obștești, față

de patroni și asociațiile acestora, nu sont supuse controlului lor și nu li se subordonează. Datorită faptului că interesele sindicatului și ale angajatorului sont opuse (divergente), angajatorul, uneori, recurge la crearea, on cadrul unității, a unui sindicat paralel cu care să poată ajunge la onțelegere și care să se opună activității sindicatului inițial. Această practică este interzisă prin Convenția Organizației Internaționale a Muncii (on continuare – Convenția OIM) nr. 98/1949 „Privind aplicarea principiilor dreptului la organizație și de purtare a tratativelor colective”³, potrivit căreia organizațiile lucrătorilor și ale celor ce angajează trebuie să beneficieze de o protecție corespunzătoare contra tuturor actelor de amestec ale unora față de alții, fie direct, fie prin agenții lor sau membrii, on formarea, funcționarea și administrarea lor. On special, sont asimilate actele de amestec, măsurile ce tind să provoace crearea de organizații ale lucrătorilor, dominate de cel ce angajează sau o organizație a celor ce angajează, sau să susțină organizații ale lucrătorilor prin mijloace financiare sau on alt fel, on scopul plasării acestor organizații sub controlul celui care angajează sau al altei organizații a celor ce angajează;

- sindicatele beneficiază de protecție constituțională, inclusiv judiciară, ompotriva acțiunilor discriminatorii, care urmăresc limitarea libertății la asociere on sindicate și activității lor, desfășurate conform statutului.

Din definiția legală a noțiunii de sindicate, se desprind următoarele trăsături caracteristice ale sindicatelor:

- sindicatele se constituie on temeiul dreptului de asociere consfințit de

Constituție. Acest drept face parte din categoria drepturilor fundamentale ale omului; on virtutea lui, orice salariat are dreptul de a ontemeia și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale (art. 42 alin. 1 din Constituția RM⁴);

- sindicatele oși desfășoară activitatea on temeiul statutelor proprii, cu condiția de a fi corespunzătoare prevederilor legale;

- sindicatele se constituie on scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor. Această trăsătură denotă faptul că sindicatele nu se pot organiza pentru a urmări obiectivele politice.

Realizond o imagine retrospectivă asupra rolului sindicatelor on societate, menționăm faptul că, on trecutul sovietic al țării noastre, sindicatele erau privite ca unul dintre cele mai importante elemente ale organizării politice a societății. On aceste condiții, funcția de apărare socială era realizată de către structuri sindicale ontr-un regim limitat.

Președintele Federației sindicatelor independente ale Rusiei M.V. Șmakov⁵ consideră că, on prezent, on Federația Rusă, nu este posibilă depolitizarea activității sindicatelor. On continuare, M. V. Șmakov remarcă faptul că sindicatele nu pot fi privite ca organizații, totalmente apolitice, ce se preocupă numai de probleme economice, deoarece, o astfel de atitudine limitează influența sindicatelor și restronge sfera lor de activitate;

- sindicatele sunt, prin natura lor juridică, subiecte ale dreptului privat. Această concluzie se ontemeiază pe faptul că sindicatele se pot constitui

numai ontr-un mod liber. Reieșind din legislația civilă, putem remarca faptul că ele se raportă la categoria persoanelor juridice ce au un scop nelucrative (necomerțial).

Libertatea de asociere, inclusiv exercitarea drepturilor sindicale, face parte din categoria drepturilor civile și politice, fiind un drept civil și a drepturilor economice, sociale și culturale, ca drept economic și social.

Ca drept civil, libertatea de asociere este reglementată on Declarația universală a drepturilor omului din 1948 și on Pactul cu privire la drepturile civile și politice, iar ca drept economic și social, on Pactul omonim⁶.

Caracteristica libertății de asociere ca drept civil este realizată on art. 22 din Pactul cu privire la drepturile civile și politice. Astfel, la punctul 1 se prevede că: „Orice persoană are dreptul de a se asocia on mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele pentru ocrotirea intereselor sale”.

Limitele exercitării libertății de asociere sunt enunțate la punctul 2 din acest articol, care recunoaște statelor dreptul: a) de a impune limitări determinate de apărarea securității naționale, a securității publice, ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau dreptul și libertățile altora; b) de a impune restricții legale on exercitarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției.

Ca drept economic și social, libertatea de asociere include on sine 4 componente⁷: a) dreptul oricărei persoane de a forma, ompreună cu alte persoane, sindicate și de a se afilia la un sindicat la alegerea sa. Exercițarea acestui drept nu poate face obiectul

altor restricții decot cele prevăzute de lege și care constituie măsuri necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale sau al ordinii publice, ori pentru a ocroti drepturile și libertățile altora; b) dreptul sindicatelor de a forma federații sau confederații naționale și dreptul acestora din urmă de a forma organizații sindicale internaționale și de a se afilia la acestea; c) dreptul sindicatelor de a-și exercita liber activitatea; d) dreptul la grevă, exercitat în conformitate cu legile fiecărei țări.

În opinia autorului A. Țiclea, libertatea sindicală garantează fiecărui individ, care desfășoară o activitate profesională dreptul de a constitui un sindicat sau de a adera la acesta, ca și dreptul de a se retrage dintr-un sindicat, sau de a nu adera la el⁸.

Libertatea sindicală se poate manifesta atât pe plan individual, cât și pe plan colectiv.

Pe plan individual, libertatea sindicală se manifestă în dreptul recunoscut al oricărei persoane, care exercită o profesie de a adera în mod liber la un sindicat, de a se retrage când dorește din sindicat sau de a nu adera la nici un sindicat. N. Voiculescu a concluzionat că dreptul de asociere în sindicate este o premisă indispensabilă a exercitării depline a libertății sindicale⁹.

Reieșind din legislația în vigoare, mai multe categorii de persoane se pot sindicaliza. Printre acestea se numără: persoanele încadrate în muncă; funcționarii publici; persoanele care își exercită profesiuni liberale (avocații, notarii) etc. Nici Codul muncii din 28 martie 2003, nici Legea sindicatelor nu limitează dreptul cetățenilor la asociere

în sindicale.

În România, Legea sindicatelor nr. 54/2003¹⁰ (art. 4) prevede că nu se pot sindicaliza următoarele categorii de persoane: cele care dețin funcții de conducere; cele care dețin funcții de demnitate publică; magistrații și cadrele militare permanente.

Spre deosebire de libertatea sindicală individuală, libertatea sindicală colectivă privește organizațiile sindicale în întregul lor. În acest sens, menționăm faptul că, reieșind din dispozițiile art. 5 alin. 1 al Legii RM nr. 1129-XIV/2000, sindicatele sunt independente față de autoritățile publice de toate nivelurile, de partidele politice, de asociațiile obștești, precum și față de patroni; „sindicatul este în drept de sine stătător să-și elaboreze și să-și aprobe statutul și regulamentele administrative, să-și stabilească structura și să-și aleagă independent reprezentanții, să-și formeze aparatul, să-și desfășoare activitatea și să-și formuleze programul de acțiuni” (art. 9 alin. 1 din Legea RM nr. 1129-XIV/2000).

Prevederile legale invocate mai sus au o importanță deosebit de mare, dat fiind faptul că ele au menirea să evite constituirea și funcționarea așa-numitelor sindicate „galbene” aflate sub influența angajatorilor și care în activitatea lor promovează mai degrabă interesele acestora și nu ale salariaților¹¹.

În raporturile dintre diferite sindicate, libertatea sindicală colectivă se manifestă sub semnul egalității în drepturi. În confirmarea acestui fapt, putem invoca prevederile art. 5 alin. 2 din Legea RM nr. 1129-XIV/2000, potrivit cărora: „Sindicatele sunt egale în drepturi și pot să colaboreze cu orice centre sindicale, inclusiv din alte țări, cu organizații

sindicale internaționale, regionale și cu alte organizații similare”.

Sindicatul se ontemeiază, benevol, pe bază de interese comune (profesie, ramură etc.) și activează, de regulă, la ontreprinderi, on instituții și organizații, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentală sau ramurală. Angajatorul nu este on drept să ompiedice asocierea persoanelor fizice on sindicat.

Analizond dispozițiile art. 7 alin. 2 din Legea nr. 1129-XIV/2000, constatăm că legea oferă posibilitatea organizării sau onscrierii on sindicate și șomerilor, persoanelor care nu sont angajate, precum și celor care exercită legal o activitate de muncă on mod individual. Sontem, probabil, on prezența unei tehnici legislative defectuoase, deoarece legiuitorul recurge la noțiuni imprecise (organizarea și onscrierea on sindicate) ce nu se ontolnesc on alte texte normative. Astfel, Constituția Republicii Moldova (art. 42 alin.1) ontrebuințează, on acest sens, noțiunile de ontemeiere și afiliere la sindicate.

Sontem de părere că persoanelor care nu sont angajate și șomerilor trebuie să li se recunoască numai dreptul de asociere la sindicate (nu și de ontemeiere a acestora).

Ar fi incorect să nu oficializăm argumentele de care s-a condus legiuitorul nostru cond a admis posibilitatea ontemeierii și asocierii on sindicate a persoanelor neangajate și a celor care exercită o activitate de muncă on mod individual. Astfel, analizond Amendamente și propuneri la proiectul Legii sindicatelor, concluzionăm că legiuitorul s-a condus de următoarele: potrivit art. 42 din Constituție, dreptul de a

ontemeia sindicate este prevăzut pentru salariați. Onsă, reieșind din dispozițiile art. 4 al Legii Supreme, dispozițiile constituționale privind drepturile omului se interpretează și se aplică on corespundere cu Declarația Universală a Drepturilor Omului¹², cu pactele și tratatele la care Republica Moldova este parte. On urma analizei prevederilor art. 23 alin. 4 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, se poate constata că orice persoană are dreptul de a ontemeia și a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

Argumentele legiuitorului nostru nu și-au găsit confirmarea on instrumentele Organizației Internaționale a Muncii. Astfel, on Convenția OIM nr. 87/1948 „Privind libertatea asocierii și protecția dreptului la organizație”¹³ se face dinstincție ontre lucrători și cei care angajează, ontre organizațiile lucrătorilor și organizațiile celor ce angajează, rezultond, on mod evident, că on toate cazurile convenția se referă la persoane, care oși desfășoară activitatea on temeiul raporturilor de muncă.

On doctrina rombnă¹⁴ s-a ilustrat că nu se pot sindicaliza persoanele care nu exercită o activitate profesională: șomerii, pensionarii, studenții și elevii. On argumentarea acestei concluzii, autorii rombni invocă faptul că scopul sindicatelor este acela de a apăra drepturile prevăzute și on contractele colective de muncă, precum și de a promova interesele profesionale, economice etc. ale membrilor lor. Or, pensionarii, studenții ș.a. nu sont supuși contractelor colective de muncă și nici nu au interese derivate din exercitarea unor profesii¹⁵.

Deși Legea sindicatelor conține multe

inovații binevenite, totuși ea conține și unele lacune. Astfel, art. 15 alineatul 1 din legea nominalizată prevede că acei conducători ai unităților economice on care nu s-au constituit organizații sindicale, nu pot fi membri ai comisiilor pentru negocieri colective. Această condiționare a includerii patronilor on comisiile pentru negocieri colective on funcție de constituirea organizației sindicale primare contravine art. 42 din Constituție și art. 5 din Carta Socială Europeană Revizuită¹⁶, potrivit căreia muncitorii și patronii sont on drept să constituie organizații la alegerea lor.

On doctrină se discută dacă o persoană poate fi, concomitent, membră a două sau mai multe organizații sindicale. On opinia noastră, acest lucru este posibil, deoarece, nici Legea sindicatelor, nici instrumentele internaționale la care Republica Moldova este parte (Convenția OIM nr. 87 „Privind libertatea asocierii și protecția dreptului la organizație”) nu prevăd, on acest sens, nici o restricție. Cu toate acestea, apreciem că libertatea sindicală a sindicaliștilor, care oși desfășoară activitatea on alte unități urmează să fie restronsă, deoarece, on unele cazuri, aceasta poate atenta la confidențialitatea activității angajatorului. Ca urmare, considerăm drept oportună consfințirea, prin dispozițiile statutelor organizațiilor sindicale, a limitării (sau, chiar, a interdicției) dublei apartenențe la structuri sindicale distincte.

On conformitate cu art. 8 alin. 2 din Legea nr. 1129-XIV/2000, organizația sindicală primară se constituie din inițiativa a cel puțin 3 persoane, considerate fondatori. On acest scop, fondatorii se ontrunesc la adunarea (conferința) constituantă a organizației

sindicale la care: se adoptă hotărœrea de constituire a organizației sindicale; se aleg organele și/sau persoanele de conducere: comitetul (biroul) sindical, comisia de cenzori, președintele (vice-președintele) organizației sindicale; se adoptă hotărœrea de afiliere la federația (confederația) sindicală deja existentă.

Se cere menționat că organizația sindicală primară nou-creată trebuie să se afilieze la o federație sau confederație sindicală deja existentă. Această concluzie se ontemeiază pe dispozițiile art. 10 alin. 5 din Legea sindicatelor potrivit cărora, organizația sindicală primară obține drepturi și obligații de persoană juridică, potrivit statutelor centrelor sindicale național-ramurale sau național-interramurale onregistrate.

On Republica Moldova predomină opinia potrivit căreia, prin afilierea la o federație (confederație) sindicală, organizația sindicală nou-creată va beneficia de mai multe avantaje, cum ar fi¹⁷:

- va primi, la solicitare, ajutorul necesar pentru elaborarea și negocierea contractului colectiv de muncă, precum și altă asistență (juridică, informațional-metodică etc.), din partea federației sindicale respective;

- prin intermediul organelor de conducere ale federației sindicale, va putea operativ să facă demersuri către organele puterii de stat, forurile internaționale abilitate on domeniul apărării drepturilor de muncă și sociale ale salariaților;

- va obține sprijin și solidaritate sindicală on cazul desfășurării unor acțiuni de protest etc.

Dispozițiile legale, ce țin de obligativitatea afilierii organizației sindicale

primare la o federație (confederație) sindicală, pot fi supuse unei critici vehemente. Astfel, legiuitorul procedează într-un mod inconsecvent, menționând, pe de o parte, că, potrivit art. 8 alin. 4 al Legii sindicatelor, „sindicatelor se pot asocia centre sindicale ramurale sau interramurale teritoriale...”, iar, pe de altă parte, condiționând dobândirea personalității juridice de afilierea la structuri sindicale ierarhic superioare (art. 10 alin. 5 din Legea citată mai sus).

În același timp, este necesar a releva faptul că dispozițiile art. 10 alin. 5 din Legea sindicatelor încălcă principiul egalității în drepturi a sindicatelor, deoarece, legiuitorul, obligând organizațiile sindicale primare și centrele sindicale teritoriale să se afilieze la o federație sindicală, pune în pericol independența (autonomia) acestor structuri sindicale.

Din analiza prevederilor Legii patronatelor (nr. 976-XIV/2000) concluzionăm că, spre deosebire de mișcarea sindicală, dreptul patronilor la asociere (la constituirea asociațiilor patronale) nu cunoaște condiționări de tipul obligativității asocierii la o federație sau confederație patronală.

Ținem să menționăm faptul că structurile sindicaliste la nivel național (de tip federație sau confederație sindicală) se întemeiază prin parcurgerea anumitor etape. Prima dintre ele se referă la elaborarea proiectului de statut și aprobarea acestuia la adunarea generală a membrilor fondatori. A doua etapă se referă la înregistrarea sindicatului în calitate de persoană juridică.

Cele mai multe dificultăți se întâlnesc la elaborarea și redactarea statutului federației sau confederației sindicale,

prin care se stabilește modul de constituire, structura organizațională și funcționarea sindicatului respectiv, care apoi se supune votului adunării de constituire.

Potrivit art. 9 alin. 3 al Legii nr. 1129-XIV/2000, statutul sindicatului va cuprinde prevederi cel puțin cu privire la: a) denumirea și sediul sindicatului; b) scopurile și sarcinile sindicatului, metodele și formele de realizare a lor; c) modul în care se dobândește și încetează calitatea de membru al sindicatului; d) drepturile și obligațiile membrilor de sindicat; e) cuantumul cotizațiilor și modul lor de încasare; f) denumirea organelor de conducere, modul lor de alegere și de revocare, durata mandatelor și atribuțiile lor; g) condițiile de deliberare a adunărilor, conferințelor, congreselor pentru adoptarea statutului, modificarea lui și adoptarea altor hotărâri; h) structura organizațională, modalitatea comasării, aderării, divizării sau dizolvării sindicatului, precum și a distribuirii, transmiterii ori lichidării patrimoniului lui; i) modalitatea asocierii în centre sindicale sub formă de federații, confederații.

Statutul sindicatului nu poate conține prevederi contrare Constituției și Legii sindicatelor nr. 1129-XIV din 7 iulie 2000.

Conform art. 10 alin. 1 al Legii nr. 1129-XIV/2000, calitatea de persoană juridică a sindicatului la nivel național-ramural și național-interramural apare din momentul înregistrării lui de către Ministerul Justiției.

Ministerul Justiției este obligat să adopte, în termen de o lună de la data prezentării documentelor specificate mai sus, decizia de a înregistra sindicatul și de a elibera certificatul de înregistrare

de stat sau de a refuza onregistrarea, argumentond decizia dată.

Neonregistrarea sindicatului on termenul stabilit sau refuzul de a onregistra din motive pe care fondatorii le consideră neontemeiate poate fi contestat on instanța de judecată on modul prevăzut de Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000¹⁸.

Referitor la cerințele legale ce țin de onregistrarea sindicatelor, se cere relevat faptul că ele nu depășesc și nu intră on conflict cu prevederile art. 5 al Cartei Sociale Europene Revizuite. Astfel, on Repere practice privind aplicarea Cartei Sociale Europene Revizuite și elaborarea rapoartelor naționale¹⁹ se menționează că onregistrarea obligatorie nu lezează dreptul sindical cu condiția că: a) există protecția cuvenită contra abuzului de putere, on cazul refuzului de a onregistra sindicatul; b) taxa de onregistrare este rezonabilă; c) exigențele privind numărul minim de membri nu sunt abuzive. Din examinarea Legii RM nr. 1129-XIV/2000, rezultă că principiile, care stau la baza organizării și funcționării sindicatelor ar putea fi sintetizate astfel:

On calitate de persoană juridică, sindicatul dispune de un patrimoniu, are dreptul de a contracta și de a figura on justiție on calitate de reclamant sau

porot, este responsabil pentru actele sale licite și ilicite.

Sindicatul este titularul unui patrimoniu. Reieșind din prevederile art. 25 alin. 2 al Legii nr. 1129-XIV/2000, patrimoniul sindicatelor include: ontreprinderi, terenuri, clădiri de producție și nelegate de producție, instalații, instituții balneo-sanatoriale, turistice, sportive și alte instituții de onțremare, instituții de culturalizare, științifice și de onvățământ, fond locativ, bănci, tipografii, edituri, valori mobiliare, utilaj, inventar și alte bunuri.

Patrimoniul sindicatelor este inviolabil, indivizibil și nu poate fi naționalizat, onsușit, onstrăinat sau gestionat de alte persoane, inclusiv de autoritățile publice, fără acordul proprietarului.

Subiecți ai dreptului de proprietate a sindicatelor sont organizațiile sindicale și asociațiile acestora, care au statut de persoană juridică. Persoana fizică, membru al organizației sindicale, nu are drept de proprietate asupra cotei din patrimoniul sindicatelor.

O altă consecință a personalității juridice este aceea că sindicatele pot oncheia diferite contracte, convenții sau acorduri cu alte persoane juridice și cu persoane fizice. Cel mai important dintre ele este contractul colectiv de muncă, oncheiat on urma negocierii condițiilor de muncă, on corespundere

cu prevederile art. 26-41 din Codul muncii al Republicii Moldova.

Sindicatul poate figura ca reclamant sau porot on fața oricărei instanțe de judecată. De asemenea, sindicatul poate intenta o acțiune civilă on vederea apărării drepturilor și intereselor membrilor săi și ale altor persoane on temeiul art. 73 din Codul de procedură civilă²⁰ al RM și art. 21 din Legea nr. 1129-XIV/2000. Ca o concretizare la cele expuse mai sus, vom remarca faptul că sindicatul poate adresa on judecată cerere on apărarea drepturilor și intereselor legitime ale membrului său numai on temeiul cererii scrise a acestuia.

Ca orice persoană juridică, sindicatul are organe proprii de conducere, care acționează în numele său. Responsabilitatea sindicatului poate fi contractuală (de exemplu, în cazul nerespectării contractului colectiv de muncă) sau delictuală (de exemplu, în cazul unei greve organizate în mod ilegal).

În doctrina juridică²¹ s-a discutat în privința unor aspecte ce țin de răspunderea juridică a sindicatului pentru declanșarea unei greve în mod ilegal. Codul muncii (art. 370 alin. 2) prevede, în acest sens, că instanța de judecată, care a constatat ilegalitatea grevei va obliga organizatorii grevei (sindicatul) să repare prejudiciul material și cel moral cauzate, conform Codului muncii și altor acte normative în vigoare.

Nu suntem de acord cu legiuitorul care concepe răspunderea persoanelor vinovate de organizarea și declanșarea grevei ilegale drept una de natură materială (de dreptul muncii). Ea nu poate fi o răspundere materială, deoarece paguba adusă unității nu are legătură cu munca acelor persoane, ci cu inactivitatea lor. În afară de aceasta, sindicatul (nu se află în raporturi de muncă cu angajatorul, iar reprezentanții salariaților nu organizează și nu conduc acele acțiuni revendicative în temeiul contractelor lor individuale de muncă.

Concluzionăm că organizatorii grevei, declarate sau organizate în mod nelegitim, suportă răspunderea civilă delictuală. Deci, dreptul angajatorului la despăgubiri în cazul încetării colective a lucrului se întemeiază pe dispozițiile art. 1398 din Codul civil al Republicii Moldova.

BIBLIOGRAFIE

¹ "Monitorul Oficial al Republicii Moldova", nr.130-132, 2000.

² "Monitorul Oficial al Republicii Moldova", nr.159-162 din 29.07.2003.

³ În vigoare pentru Republica Moldova din 12 august 1997, Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 593-XIII din 26 septembrie 1995.

⁴ Constituția Republicii Moldova, adoptată de Parlamentul RM la 29 iulie 1994, Chișinău, „Moldpresă”, 1997.

⁵ М.В. Шмаков. Политическая роль профсоюзов в обществе // Профсоюзы на защите прав трудящихся: Российско-финский сборник научных статей. – Санкт-Петербург: СПбАУП, 2001. – Стр. 6.

⁶ Ionel Cloșcă, Ion Suceavă, Tratat de drepturile omului, Editura Europa Nova, 1995. –P. 214.

⁷ Articolul 8 al Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966, ratificat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 217-XII din 28.07.1990 // "Tratate internaționale", 1998, vol. I. –P. 18.

⁸ Țiclea Alexandru, Popescu Andrei și alții, Dreptul muncii, Editura ROSETTI,